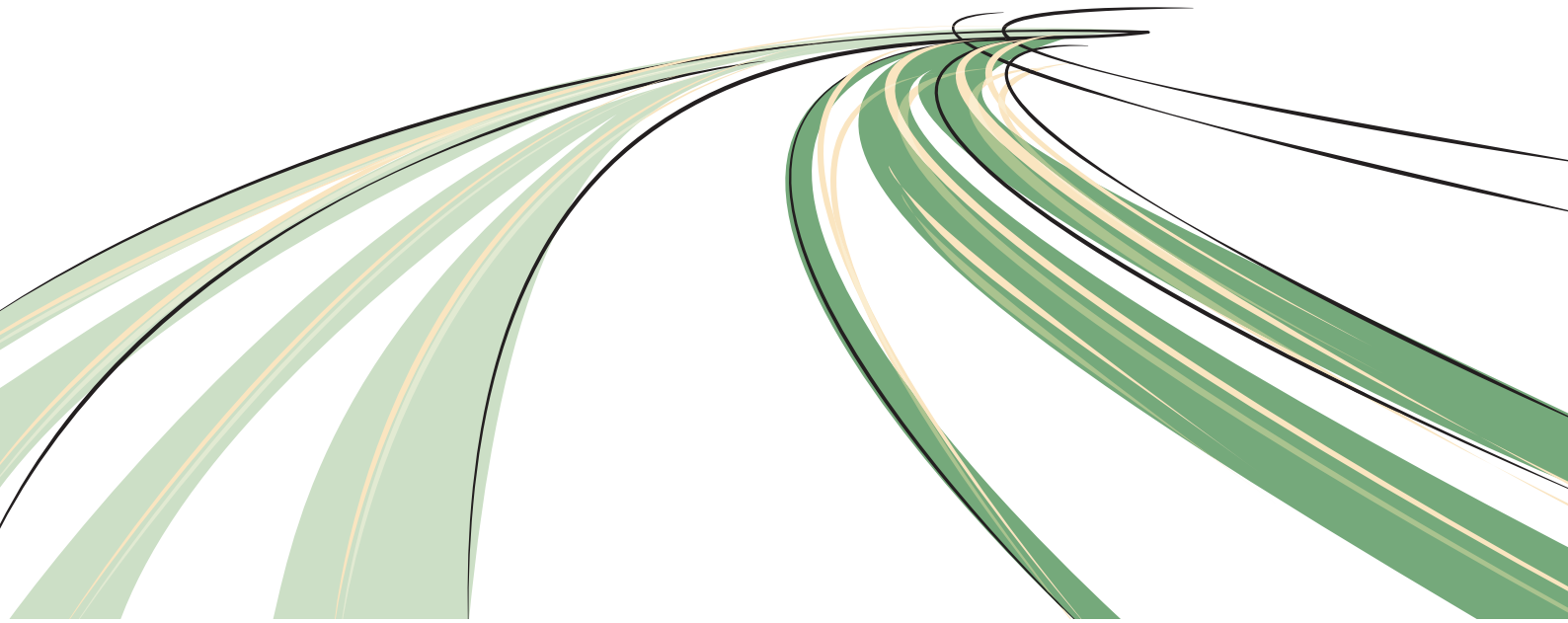

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Vejledning til omsætningsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 808 af 14. august 2009
om beregning af omsætning i konkurrenceloven

August 2010

Vejledning til omsætningsbekendtgørelsen

Indhold

1. Indledning	2
2. Omsætningsbegrebet - § 1	2
3. Koncernomsætningen - § 2 og § 3	3
3.1. Hovedreglen	3
3.2. Koncernbegrebet	3
4. Joint ventures - § 4	5
4.1. Joint venture som tilknyttet virksomhed.....	6
4.2. Joint venture som deltagende virksomhed.....	6
5. Lignende aftaler - § 5.....	7
6. Brancheforeningers omsætning - § 6.....	7
7. Finansielle virksomheders omsætning - § 7 og § 8	8
7.1. Forsikringselskaber.....	8
7.2. Kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder	8
8. Stat, kommuner og regioners omsætning - § 9.....	9
8.1. Staten.....	9
8.2. Kommuner og regioner.....	10
9. Omsætningen i Danmark - § 10 og § 11	10
10. Overskridelse af omsætningsgrænserne - § 12.....	11

1. Indledning

Dette er en vejledning til bekendtgørelse nr. 808 af 14. august 2009 om beregning af omsætning i konkurrenceloven (omsætningsbekendtgørelsen), der indeholder generelle regler om beregning af omsætning i relation til konkurrencelovens § 7, stk. 1 og § 12, stk. 1.

Reglerne i omsætningsbekendtgørelsen anvendes, når det skal vurderes, om aftaler mv. pga. de deltagende virksomheders omsætning er omfattet af bagatelreglen (§ 7, stk. 1), og når det skal vurderes, om en fusion er anmeldelsespligtig (§ 12, stk. 1).

Omsætningen efter konkurrenceloven beregnes som overvejende hovedregel efter de samme regler som i fusionskontrollforordningen,¹ og de danske regler fortolkes i vidt omfang i overensstemmelse med Kommissionens jurisdiktionsmeddelelse.² Der gælder dog særlige regler i Danmark med hensyn til beregning af statens omsætning (se vejledningens afsnit 8).

2. Omsætningsbegrebet - § 1

Ved omsætning forstås som udgangspunkt nettoomsætningen i forbindelse med den ordinære drift. Beregningen skal ske med fradrag af merværdiafgift og andre skatter og afgifter, der er direkte forbundet med salget. Et eksempel herpå kan være indirekte skatter som fx afgifter på alkoholholdige drikkevarer eller cigaretter.

For finansielle virksomheder og for stat, kommuner og regioner kan omsætning ikke beregnes på samme måde som for andre virksomheder. Derfor opgøres omsætningen for disse på grundlag af andre værdier (se vejledningens afsnit 8).

Med henblik på at sikre, at beregningen af omsætningen er baseret på de mest nøjagtige og pålidelige tal, opgøres omsætningen som udgangspunkt på grundlag af virksomhedernes senest reviderede årsregnskab. Her gælder dog også særlige regler for finansielle virksomheder og for stat, kommuner og regioner (se vejledningens afsnit 8).

Det er den samlede omsætning fra de deltagende virksomheder, der er relevant. Det omfatter som altovervejende hovedregel de deltagende virksomheders koncernomsætning. Hvad der nærmere forstås ved koncernomsætning fremgår af § 2 og § 3 (se vejledningens afsnit 3).

Der skal foretages en justering, hvis der sker permanente ændringer i virksomhedernes økonomiske realiteter, som ikke er afspejlet i de reviderede regnskaber, der lægges til grund

¹ Rådets forordning (EF) Nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser, (EUT L 24 af 29.1.2004).

² Kommissionens konsoliderede meddelelse om jurisdiktion efter Rådets forordning (EF) Nr. 139/2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (2008/C 95/01).

for beregningen af omsætningen.³ Da en virksomhed, i perioden efter afslutningen af det senest reviderede årsregnskab, kan have afhændet en del af virksomheden, skal der tages højde herfor. Tilsvarende gælder, hvis virksomheden i samme periode har erhvervet yderligere virksomhedsaktiviteter.

Der vil derimod normalt ikke blive justeret i regnskaberne med henblik på at tage faktorer i betragtning, der kun påvirker omsætningen midlertidigt. Fx vil der ikke blive taget hensyn til et fald i ordretilgangen eller en opbremsning i produktionen.⁴

3. Koncernomsætningen - § 2 og § 3

3.1. Hovedreglen

Med hensyn til beregning af omsætningen efter konkurrenceloven forstås ved "deltagende virksomheder", de virksomheder, der deltager i en aftale m.v., jf. § 7, stk. 1, eller deltager i en fusion, jf. § 12, stk. 1.

Af § 2 fremgår det, at en deltagende virksomheds omsætningen også omfatter omsætningen i de virksomheder, som er tilknyttet den deltagende virksomhed. Det er således de deltagende virksomheders koncernomsætning, der er relevant. Der skal dog ske fradrag for de deltagende virksomheders koncerninterne omsætning.

Det er også koncernomsætningen, der er relevant, når beregning af omsætningen sker efter de specielle regler, der gælder for finansielle virksomheder og for stat, kommuner og regioner i §§ 7-9.

Tilsvarende gælder, når der er tale om beregning af brancheforeningers omsætning. Efter § 6 skal der til en brancheforenings omsætning medregnes – ikke bare selve foreningens omsætning – men også medlemmernes omsætning. Dette inkluderer den enkelte medlemsvirksomheds koncernomsætning.

Når der er tale om en fusion, hvor der kun overtages en del af en virksomhed, tages der, jf. konkurrencelovens § 12, stk. 2, ved beregning af omsætningen for sælgerens vedkommende kun hensyn til den del af omsætningen, der vedrører de overtagne aktiver.⁵

3.2. Koncernbegrebet

³ Jurisdiktionsmeddelelsen, pkt. 172.

⁴ Jurisdiktionsmeddelelsen, pkt. 174.

⁵ Jurisdiktionsmeddelelsen, pkt. 136.

I § 3 er det defineret, hvilke virksomheder der skal anses som *tilknyttede* virksomheder i relation til beregning af omsætning. En tilknyttet virksomhed udgør en del af en deltagende virksomheds koncern, med den konsekvens, at virksomhedens omsætning skal medregnes ved opgørelse af den deltagende virksomheds omsætning.

Koncernbegrebet i omsætningsbekendtgørelsen er, som koncernbegrebet i fusionsforordningen, baseret på formel kontrol.

De beføjelser, der er relevante for at afgøre om en virksomhed udøver kontrol med en anden virksomhed, er nævnt i § 3, stk. 1, litra a-d. Der skal enten foreligge a) ejerskab over halvdelen af en virksomheds kapital eller aktiver, b) udøvelse af mere end halvdelen af stemmerettighederne, c) beføjelse til at udpege mere end halvdelen af fx bestyrelsesmedlemmerne eller d) beføjelse til at styre en virksomhed økonomiske eller driftsmæssige beslutninger.

Hvis en deltagende virksomhed direkte eller indirekte har de forbindelser med andre virksomheder, vil disse virksomheders samlede omsætning blive medregnet til den deltagende virksomheds omsætning.

Endvidere skal en virksomheds omsætning medregnes, hvis den, fx ved en kontrakt, har stillet sig under fælles ledelse med den deltagende virksomhed eller en af dennes tilknyttede virksomheder. Afgørelsen af, hvorvidt der foreligger en situation, hvor virksomheder er underlagt fælles ledelse, foretages på grundlag af § 4 i bekendtgørelse nr. 1029 af 17. december 1997 om aftaler inden for samme virksomhed eller koncern. Efter denne bestemmelse forstås ved fælles ledelse; *"aftaler mv. indgået mellem to eller flere virksomheder, der ved skriftlig aftale eller i medfør af virksomhedens vedtægtsbestemmelser stiller sig under en fælles ledelse eller er underlagt bestemmende indflydelse fra denne."*⁶ Det er en forudsætning, at *"1) den fælles ledelse koordinerer de deltagende virksomheders optræden på markedet, 2) de deltagende virksomheder blivende er underordnet den fælles ledelse, og 3) der foreligger en ordning for fordeling af forretningsmæssige risici og økonomiske resultater"*.⁷

Koncernbegrebet i omsætningsbekendtgørelsen afviger fra det almindelige danske koncernbegreb i selskabsloven, der er baseret på de facto kontrol, og hvor der lægges vægt på, hvorvidt der foreligger reel (bestemmende) indflydelse. Det særlige koncernbegreb i omsætningsbekendtgørelsen skyldes behovet for klare og præcise kriterier for hvilke virksomheders omsætning, der skal tages i betragtning.

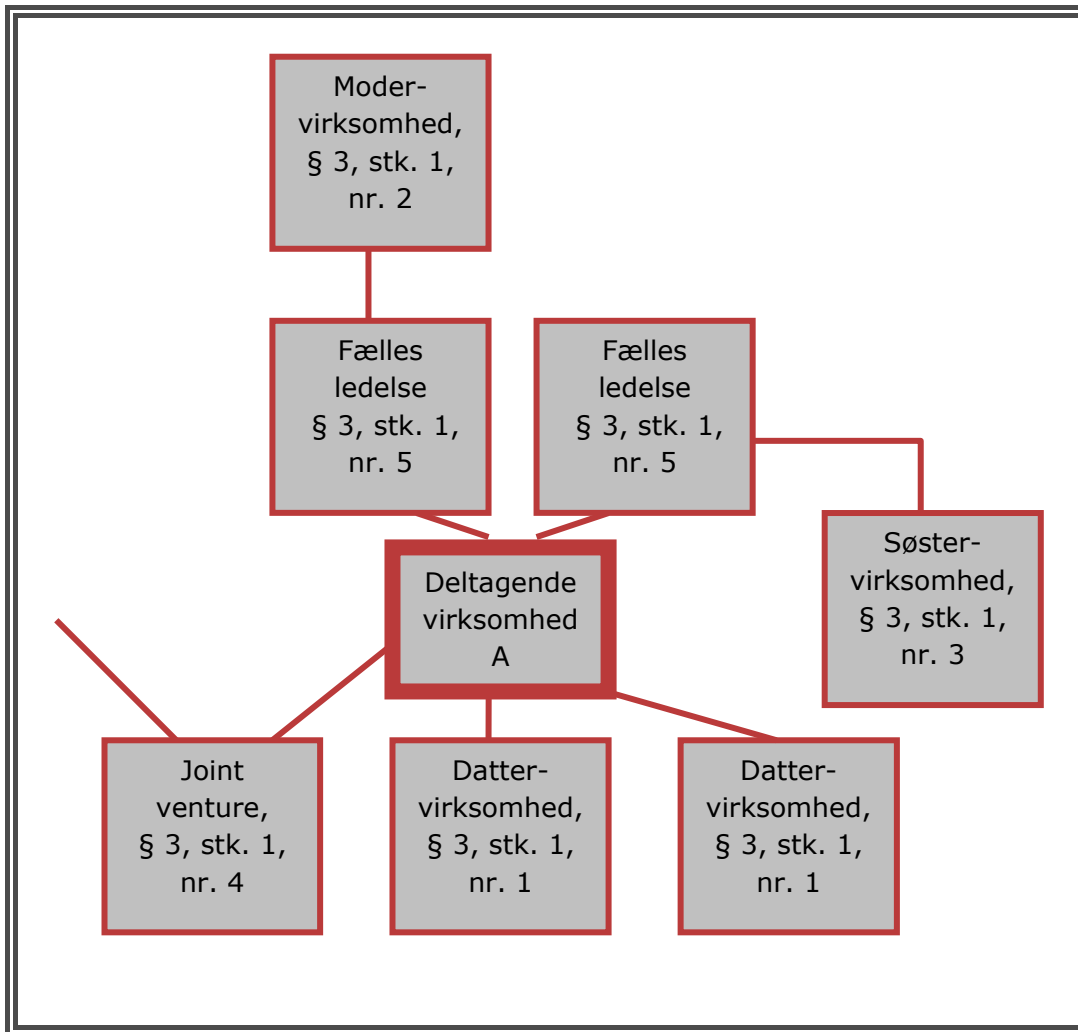
Eksempel 1: Ikke-udtømmende oversigt over virksomheder, hvis omsætning der efter § 3, stk. 1, nr. 1-5 skal medregnes til den deltagende virksomhed (A's) omsætning.

Til den deltagende virksomhed A's omsætning medregnes i dette tilfælde:

⁶ § 4 i Bekendtgørelse nr. 1029 af 17. december 1997 om aftaler inden for samme virksomhed eller koncern

⁷ Se også Kirsten Levinsen m.fl., Konkurrenceloven med kommentarer, 3. udgave, 2009, s 162-163.

- *A's dattervirksomheder*
- *A's modervirksomheder (og den enes modervirksomhed)*
- *A's søstervirksomhed*
- *A's del af et joint venture, jf. § 4, stk. 1.*

4. Joint ventures - § 4

§ 4 regulerer beregning af omsætning i relation til joint ventures, der også skal medregnes i den deltagende virksomheds koncernomsætning, jf. § 2. Der sondres i bestemmelsen ikke mellem selvstændigt fungerende joint ventures og ikke-selvstændigt fungerende joint ventures.

Også når det gælder joint ventures, skal der ske fradrag for den koncerninterne omsætning mellem joint venturet og den deltagende virksomhed, eller de tilknyttede virksomheder.

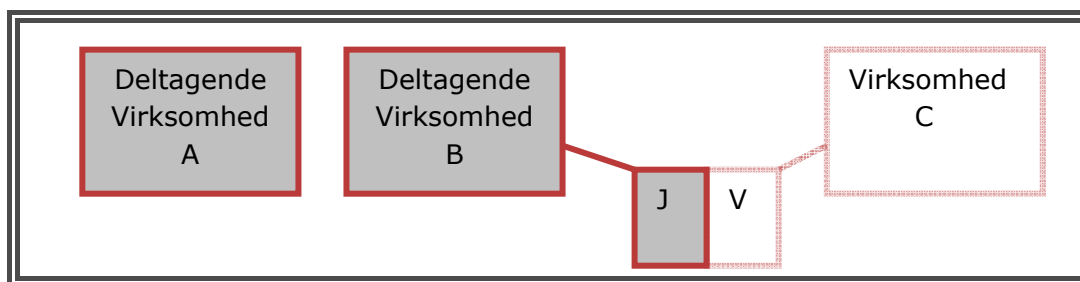
4.1. Joint venture som tilknyttet virksomhed

§ 4, stk. 1 fastsætter hvad der gælder i relation til beregning af omsætning, når et joint venture indgår som en tilknyttet virksomhed – fx hvor den deltagende virksomhed sammen med en eller flere tredjeparter udøver kontrol over joint venturet.

Det afgørende for, om omsætningen i et joint venture skal medregnes til den deltagende virksomheds omsætning, er at den deltagende virksomhed, eller en af dennes tilknyttede virksomheder, udøver kontrol med joint venturet.

Den del af et joint ventures omsætning, der skal medregnes, er omsætningen svarende til den andel hvormed den deltagende virksomhed indgår i joint venturet. Hvis en deltagende virksomhed, sammen med to andre virksomheder, har del i den fælles kontrol med et joint venture, skal joint venturets omsætning medregnes i den deltagende virksomheds omsætning med en tredjedel. Det er således uden betydning, hvilken andel af aktier eller stemmerettigheder den deltagende virksomhed har i joint venturet.⁸

Eksempel 2: Beregning af omsætning for en deltagende virksomhed, der sammen med én anden virksomhed udøver fælles kontrol med et joint venture.

I denne situation er virksomhed A og virksomhed B deltagende virksomheder. Til virksomhed B's omsætning skal også medregnes omsætningen fra den del af joint venturet, hvorover B udøver fælles kontrol sammen med C. Da der er to kontrollerende virksomheder, skal halvdelen af joint venturets omsætning medregnes ved beregning af B's omsætning.

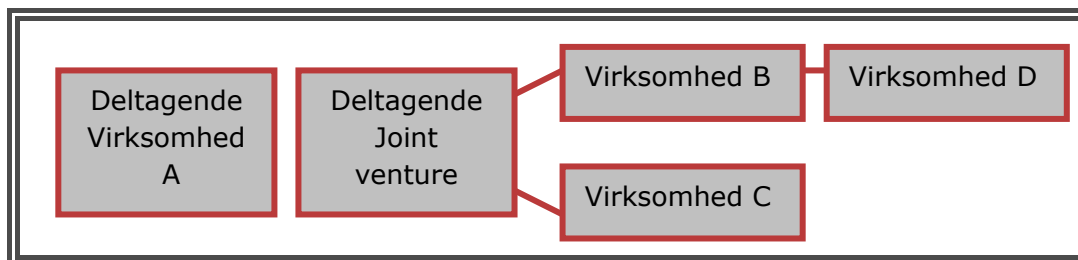
4.2. Joint venture som deltagende virksomhed

§ 4, stk. 2 fastsætter, hvad der gælder i relation til beregning af omsætningen, når et joint venture er en deltagende virksomhed. I denne situation skal selve det deltagende joint ventures omsætning medregnes, samtidig med at omsætningen fra alle de virksomheder, der udøver fælles kontrol med joint venturet, skal medregnes.

⁸ Jurisdiktionsmeddelelsen, pkt. 186.

Hvis en eller flere af de virksomheder, der udøver fælles kontrol med joint venturet indgår i en koncern, skal også disse virksomhedens koncernomsætning regnes med.

Eksempel 3: Beregning af omsætning, når en af de deltagende virksomheder er et joint venture.

I denne situation er virksomhed A og joint venturet deltagende virksomheder. Da virksomhed B og virksomhed C udøver fælles kontrol med joint venturet, skal begge deres omsætning medregnes. Endvidere indgår virksomhed B i en koncern med virksomhed D, og derfor skal også dennes omsætning medregnes.

5. Lignende aftaler - § 5

Hvis en deltagende virksomhed har indgået "lignende aftaler" med andre virksomheder, medregnes disse virksomheders omsætning i den samlede omsætning. Lignende aftaler kan både omfatte fuldstændigt identiske aftaler, og aftaler, der har en sammenlignelig konkurrencebegrænsende virkning.⁹

Omsætning mellem den deltagende virksomhed, og den eller de andre virksomheder, der er indgået lignende aftaler med, medregnes ikke.

6. Brancheforeningers omsætning - § 6

§ 6 fastsætter, hvordan omsætningen i brancheforeninger skal beregnes. Omsætningen i en brancheforening beregnes som den samlede omsætning for de virksomheder, der er medlemmer af foreningen, med tillæg af foreningens egen omsætning.¹⁰

⁹ Kirsten Levinsen m.fl., Konkurrenceloven med kommentarer, 3. udgave, 2009, s 504.

¹⁰ Se Konkurrenceankenævnets afgørelse af 13. august 2002, Dansk Musikforlæggerforening, hvor brancheforeningen argumenterede for, at medlemmernes koncernomsætning ikke skulle medregnes ved opgørelsen af foreningens samlede omsætning. Ankenævnet var ikke enig i Dansk Musikforlæggerforenings fortolkning af omsætningsbekendtgørelsen, men fandt ligesom Konkurrencerådet, at beregningen af brancheorganisationens omsætning omfattede de enkelte medlemmers koncernomsætning.

Ved beregning af omsætningen for brancheforeninger gælder det overordnede princip om, at det er koncernomsætningen, der er relevant. Omsætningen omfatter således også medlemsvirksomhedernes tilknyttede virksomheder, og omsætningen i medlemsvirksomhedernes joint ventures.

Også i relation til brancheforeninger skal der ske fradrag for de deltagende virksomheders koncerninterne omsætning. Den interne omsætning mellem medlemmerne af brancheforeningen, og mellem brancheforeningen og dens medlemmer, skal således ikke medregnes.

7. Finansielle virksomheders omsætning - § 7 og § 8

For så vidt angår finansielle virksomheder (forsikringselskaber, kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder), kan omsætning ikke beregnes på samme måde som for andre virksomheder. Derfor fastsætter omsætningsbekendtgørelsens § 7 og § 8 særlige regler herfor.

Beregningen af finansielle virksomheders omsætning sker efter principperne i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelser. For at understrege dette, findes der i både § 7 og § 8 en generel henvisning til de til enhver tid gældende regnskabsregler udstedt af finanstilsynet. Disse regnskabsbekendtgørelser ændres årligt.

7.1. Forsikringselskaber

Ved beregning af forsikringselskabers omsætning skal der, efter § 7, stk. 1, i stedet for omsætning tages udgangspunkt i værdien af de tegnede bruttopræmier. De tegnede bruttopræmier er summen af de modtagne præmier, og kan omfatte genforsikringspræmier, hvis selskabet udøver genforsikringsvirksomhed. Bestemmelsen svarer til hvad der gælder efter fusionskontrollforordningens artikel 5, stk. 3, litra b.

Reglerne omfatter beregning af omsætning for både skadesforsikringselskaber og livsforsikringselskaber.

7.2. Kreditinstitutter og andre finansielle virksomheder

Ved beregning af kreditinstitutter og andre finansielle virksomheders omsætning skal der, efter § 8, stk. 1, i stedet for omsætning tages udgangspunkt i summen af de indtægter, der er opregnet i bestemmelsen.

§ 8, stk. 1, følger strukturen i fusionskontrolforordningens artikel 5, stk. 3, litra a, men ordlyden er affattet i størst mulig overensstemmelse med Finanstilsynets regnskabsregler.¹¹ Grunden til, at formuleringerne fra de danske regnskabsregler anvendes i stedet for formuleringerne i fusionskontrolforordningen, er, at de finansielle virksomheder anvender de danske regler ved aflæggelsen af deres årsregnskaber.

De indtægter, der skal tages udgangspunkt i ved beregning af kreditinstitutter og andre finansielle virksomheders omsætning, er efter § 8, stk. 1. nr. 1-5: Renteindtægter og rentelignende indtægter, udbytte af aktier m.v., gebyrer og provisionsindtægter, kursreguleringer af værdipapirer og valuta m.v. (positive) og andre driftsindtægter.

For så vidt angår "andre driftsindtægter" (§ 8, stk. 1, nr. 5) skelner Finanstilsynets regnskabsregler med hensyn til denne post ikke mellem ordinære og ikke-ordinære indtægter. Det svarer til, hvad der gælder efter fusionskontrolforordningen. Det er hensigten, at fx en ekstraordinær indtægt, der indgår i den finansielle virksomheds omsætning i det pågældende regnskabsår, også skal indgå, når virksomhedens omsætning beregnes i henhold til konkurrenceloven. En sådan indtægt kan have en betydning for vurderingen af virksomhedens position på markedet. Dette er på linje med Konkurrenceankenævnets praksis, jf. kendelse af 2. oktober 2007 i Lokalbanksagen.

8. Stat, kommuner og regioners omsætning - § 9

§ 9 fastsætter måden, hvorpå omsætningen opgøres for staten, kommuner og regioner. For disse kan omsætningen ikke beregnes på samme måde som for andre virksomheder.

8.1. Staten

For staten tages der i stedet for omsætning udgangspunkt i de samlede bruttoudgifter til drift for det seneste regnskabsår.

For en offentligt ejet virksomhed eller et forvaltningsorgan medregnes omsætningen hos den offentlige ejer, idet der efter § 9, stk. 1, tages udgangspunkt i omsætningen for det pågældende ministerområde.

På dette punkt fraviger omsætningsbekendtgørelsen reglerne i fusionskontrolforordningen, hvor det kun er omsætningen for den eller de virksomheder, der kontrolleres af samme forvaltningsorgan, som skal medregnes. Efter fusionskontrolforordningen er det således, modsat de danske regler, afgørende for om en offentlig virksomheds omsætning skal medregnes, om virksomheden har en selvstændig beslutningsbeføjelse.¹²

¹¹ Ordlyden i posterne for beregning af finansielle virksomheders omsætning i fusionskontrolforordningens artikel 5, stk. 3, litra a og i den gældende regnskabsbekendtgørelse for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. er stort set den samme.

¹² Artikel 5, stk. 4 i fusionsforordningen og jurisdiktionsmeddelelsen, pkt. 192-194.

Statens regnskabsregler blev ændret i 2007. Tidligere var statens omsætning, lige som kommuners omsætning baseret på hovedarter. De udgiftsposter, der hidtil har dannet grundlag for beregning af statens omsætning – udgifter til drift og anlæg – indgår efter de nye regler som en delmængde af én overordnet udgiftspost i statens regnskabsregler. Derfor tages der ved beregning af statens omsætning i dag udgangspunkt i den overordnede udgiftspost "drift." De samlede bruttoudgifter til drift for det seneste regnskabsår fremgår af artsoversigten i statens regnskab under "driftsposter." Et ministeriums regnskabstal fremgår af finansloven og statens regnskab, som kan findes på Økonomistyrelsens hjemmeside www.oes.dk.

8.2. Kommuner og regioner

I stedet for omsætning tages der, for kommuner og regioner, udgangspunkt i bruttoudgifter til drift og anlæg.

For et kommunalt forvaltningsorgan eller en kommunalt ejet virksomhed medregnes, jf. § 9, stk. 2, hele kommunens omsætning.

Opbygningen af kommunernes og regionernes budget og regnskabssystem er ens, og kaldes "den autoriserede kontoplan." Bruttoudgifterne til drift og anlæg findes i hovedarterne 1-2 og 4 for både kommunerne og regionerne og svarer til lønninger, varekøb og tjenesteydelser m.v. De autoriserede kontoplaner findes på velfærdsministeriets hjemmeside www.im.dk

Reglerne om beregning af omsætning for kommuner finder tilsvarende anvendelse for kommunale fællesskaber. Hvis det kommunale fællesskab aflægger regnskab efter årsregnskabsloven, gælder de særlige regler for beregning af omsætning for kommuner dog ikke. Omsætningen skal i disse tilfælde opgøres efter omsætningsbekendtgørelsens almindelige regler for beregning af virksomheders omsætning.

9. Omsætningen i Danmark - § 10 og § 11

§ 10 fastsætter, hvad der forstås ved omsætningen i Danmark i relation til fusionstærsklerne i § 12, stk. 1. Der tages ved opgørelsen af en virksomheds omsætning i Danmark udgangspunkt i salget af varer og tjenesteydelser til kunder, som på tidspunktet for aftalens indgåelse var hjemmehørende i Danmark.

For så vidt angår beregningen af kreditinstitutters og andre finansielle virksomheders omsætning, tages der dog udgangspunkt i placeringen af virksomhedens afdeling eller filial, i stedet for i kundernes placering. Dette er i overensstemmelse med fusionskontrolforordningens artikel 5, stk. 3, litra a.

10. Overskridelse af omsætningsgrænserne - § 12

I relation til aftaler m.v. kan de deltagende virksomheder overskride omsætningsgrænserne (og markedsandelsgrænserne) i konkurrencelovens § 7, stk. 1, nr. 1-2, i to på hinanden følgende år med op til en tiendedel, og stadig være omfattet af bagatelreglen.

Reglen finder ikke anvendelse, hvis overskridelsen er resultatet af en fusion.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 72 26 80 00

Fax: 33 32 61 44

Mail: ks@ks.dk

www.konkurrenceogforbrugerstyrelsen.dk

Økonomi- og
Erhvervsministeriet